

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) ข้อมูลการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยกำหนดกลุ่มประชากร คือนักสังคมสงเคราะห์ ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ จำนวน 76 คน และนำข้อมูลประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science SPSS)

สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 86.8 และเพศชาย ร้อยละ 13.2 ร้อยละ 42.1 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 28.9 มีอายุระหว่าง 30-39 ปี ร้อยละ 18.4 อายุต่ำกว่า 25 ปี และร้อยละ 10.5 ที่มีอายุระหว่าง 25-29 ปี โดยระดับการศึกษา ร้อยละ 51.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 47.4 จบการศึกษาระดับปริญญาโท มีเพียง ร้อยละ 1.3 เท่านั้นที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก และร้อยละ 60.5 เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไปมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 22.4 มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 3 ปี ร้อยละ 11.8 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-7 ปี และร้อยละ 5.3 มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 3-5 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 มีสถานภาพโสด รองลงมา ร้อยละ 27.6 สมรส ร้อยละ 2.6 หย่าร้าง มีเพียง ร้อยละ 1.3 ที่มีสถานภาพอื่น ๆ

การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายนอก

และ ปัจจัยภายใน โดยปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน

ซึ่งพบว่า ปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากกว่าปัจจัยภายนอก และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่า ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ในลำดับแรก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม โดยมีอิทธิพลในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ในลำดับสุดท้าย โดยมีอิทธิพลในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.95, 1.69 และ 1.52 ตามลำดับ เมื่อศึกษาปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ พบว่า ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมากกว่าปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.30 และ 1.93 ตามลำดับ และมีอิทธิพลในระดับปานกลาง

ปัจจัยภายนอก พบว่า

1. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในทุก ๆ ประเด็นต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในระดับน้อย โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.64 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่สามารถหารายได้พิเศษจากการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.33

2. ด้านความมั่นคงในอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพในทุก ๆ ประเด็นต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในระดับปานกลาง โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ตรงกับสาขาที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ทำให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติงานได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.32 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.77

3. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ เพราะเป็นอาชีพที่มีการทำงานแบบสหวิชาชีพทำให้เกิดความสามัคคีและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.13 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะตกแต่งสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.38

ปัจจัยภายใน พบว่า

1. ด้านค่านิยมในอาชีพ นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับมาก คือ เพราะสามารถให้คำปรึกษาและแนะแนวทางแก้ไขปัญหาแก่ผู้อื่นได้ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.57 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไปมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.87

2. ด้านความมีอิสระในการทำงาน นักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเหตุผลที่สำคัญที่สุด และมีความสำคัญในระดับปานกลาง คือ เพราะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของงาน ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.24 และเหตุผลที่สำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ คือ เพราะเป็นอาชีพที่สามารถบริหารจัดการการใช้งบประมาณในการทำงานได้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 1.59 และมีความสำคัญในระดับน้อย

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะทางประชากรของนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกันจะมีปัจจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ที่แตกต่างกัน

1. นักสังคมสงเคราะห์ชายและหญิงจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพศชายให้ความสำคัญมากกว่าเพศหญิง สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้าน

สภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

2. นักสังคมสงเคราะห์อายุต่ำกว่า 30 ปี และ อายุ 30 ปีขึ้นไปจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปีให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป สำหรับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

3. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และ ปริญญาโทขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สำหรับปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

4. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และมีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ และปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ไม่พบความแตกต่าง

5. นักสังคมสงเคราะห์ที่มีสถานภาพโสด และกลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว จะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่มีสถานภาพโสด ให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีครอบครัวแล้ว สำหรับปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ ไม่พบความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ” ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปัจจัยด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

1. ภาครัฐและภาคเอกชนควรให้มีการพัฒนาระบบการจ้างงานในอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ให้กว้างและเพิ่มขึ้นซึ่งการจ้างงานนี้มีความสอดคล้องกับภาระงานทางสังคมสงเคราะห์ที่มีมากขึ้นในสังคมปัจจุบัน
2. หน่วยงานควรมีการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ให้มีความเป็นวิชาชีพมากขึ้นและควรมีการพัฒนาและส่งเสริมให้นักสังคมสงเคราะห์ได้ศึกษาอบรมทักษะในงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น เพื่อความเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สามารถถ่ายทอดความรู้และเพิ่มรายได้ให้เพิ่มจากเงินเดือนที่ได้รับประจำได้

ปัจจัยด้านความมั่นคงในอาชีพ

หน่วยงานและสถาบันการศึกษาทางสังคมสงเคราะห์ควรมีการสร้างค่านิยมด้านความมั่นคงในอาชีพให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับความเป็นเฉพาะทางของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์และจ้างงานเฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มาปฏิบัติหน้าที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1. หน่วยงานและองค์กรเครือข่ายควรมีการขยายการทำงานแบบสหวิชาชีพให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่ทำงานด้านสังคม
2. หน่วยงานควรมีนโยบายปรับปรุงสถานที่ทำงานของนักสังคมสงเคราะห์ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกในการทำงานมากขึ้นเพื่อให้นักสังคมสงเคราะห์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขมากขึ้น

ปัจจัยด้านค่านิยมในอาชีพ

1. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางสังคมสงเคราะห์ควรปลูกฝังค่านิยมการทำงานในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ให้แก่นักศึกษาทั้งระหว่างเรียนในชั้นเรียนและการฝึกภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางสังคมสงเคราะห์ควรส่งเสริมให้มีต้นแบบของนักสังคมสงเคราะห์เพื่อให้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์รุ่นต่อไป

ปัจจัยด้านความมีอิสระในการทำงาน

ภาครัฐอันได้แก่ กระทรวงที่มีภารกิจด้านสังคมสงเคราะห์ทุกกระทรวงควรมีนโยบายการกำหนดรูปแบบการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้นักสังคมสงเคราะห์มีอำนาจตัดสินใจด้วยตนเองหรือมีการตัดสินใจในรูปแบบของสหวิชาชีพซึ่งหากทำได้จะส่งผลดีต่อผู้ให้บริการและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสังคมสงเคราะห์ได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงานรัฐกับหน่วยงานไม่แสวงหาผลกำไร (NGO)
2. ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ของนักสังคมสงเคราะห์ที่เป็นข้าราชการกับนักสังคมสงเคราะห์ลูกจ้างของรัฐ